

Nieuw ontdekte vogelsoorten in 1980 - 2000

Oscar van Rootselaar

Inleiding

Eén van de populairste bezigheden in de hedendaagse ornithologie lijkt het bijhouden van lijsten te zijn. Het aantal waargenomen vogelsoorten voor een regionale biotoop, een land, de hele wereld of over een bepaalde periode of door een bepaalde groep mensen. Daarnaast hebben zich in de laatste decennia nogal wat nieuwe ontwikkelingen voorgedaan (DNA-studies, biologisch versus fylogenetisch soort-concept, etc., zie Hazevoet 1994) en er zijn tal van nieuwe soorten ontdekt. Om bovengenoemde redenen en om het aantal 'te tellen' soorten bij te houden, heeft de vraag naar een zekere standaardlijst zijn intrede gedaan.

Door de jaren heen zijn uiteraard al verscheidene (regionale) lijsten in dat genre uitgegeven, uiteindelijk resulterend in het vijftiendelige werk van James Lee Peters: *Check-List of Birds of the World* (1931-1987), waarin alle tot dan toe beschreven soorten en ondersoorten op wetenschappelijke wijze staan opgesomd. Hoewel het oudste deel (1931: Struthioniformes t/m Falconiformes) in 1979 in bijgewerkte vorm is uitgegeven en in 1992 een overzicht van nieuwe soorten uit de periode 1981-1990 is gepubliceerd (Vuilleumier et al), is er geen beknopt overzicht voorhanden van alle soorten die na het verschijnen van Peters' delen zijn ontdekt. Dit artikel poogt daartoe een aanzet te geven door een opsomming te presenteren van alle 142 soorten die na 31 december 1979 nieuw zijn beschreven.

Welke soorten?

Voor dit artikel zijn alleen de werkelijk nieuw ontdekte vogeltaxa, welke in enige publicatie als soort zijn erkend, in beschouwing genomen, dus niet de zogeheten 'splits', waarbij ondersoorten als aparte soort worden erkend. Om die reden is deze lijst dus niets anders dan een voorlopige momentopname in een zich sterk ontwikkelend ornithologisch tijdperk, door sommigen incompleet geacht, door anderen misschien overcompleet. De hoofdlijst bevat dan ook 25 van dergelijke controversiële taxa, welke echter eenvoudig in vijf verschillende categorieën (A tot en met E) kunnen worden ingedeeld.

A. Soortbeschrijvingen die slechts zijn gebaseerd op (sub)fossiele vondsten (7): *Puffinus hohi*, *Puffinus olsoni*, *Sula tasmani* (subfossiele beenderen ontdekt in 1974, laatste waarneming 1788, waarschijnlijk uitgeroeid), *Phalacrocorax kenyoni*, *Borbonibis latipes* (mogelijk slechts een synoniem van *Threskiornis solitarius* {Sélvs-Longchamps, Baron Michel Edmond de (1848) Résumé concernant les oiseaux brévipennes mentionnés dans l'ouvrage de M. Strickland sur le Dodo. *Revue Zoologique* [1848], bladzijde 293, waar de soort is beschreven als *Apterornis solitarius* (in een ander geslacht dus)), de Réunion Solitaire, *Anas marecula* and *Carduelis triasi*.

B. Soortbeschrijvingen gebaseerd op slechts één museumstuk, meest zonder navolgende waarnemingen (10): *Dromaius baudinianus* (1803), *Centropus mui* (tegenwoordig mogelijk toch lokaal algemeen), *Caprimulgus solala* (1992), *Caprimulgus prigoginei* (1955), *Heliangelus zusii* (1909), *Clyctantant atrogularis* (1986), *Myrmotherula fluminensis* (1982, herontdekt in 1997), *Tijuca condita* (1942), *Hirundo perdita* (1984) en *Laniarius liberatus* (enig exemplaar gevangen in 1988 en na onderzoek losgelaten in 1990).

C. Soorten die mogelijk of waarschijnlijk slechts zijn gebaseerd op (eenmalige) kruisingen van bestaande soorten (2): *Calidris paramelanotos* (C.

melanotos x *C. ferruginea*) en *Myrmotherula fluminensis* (*M. axillaris* x *M. unicolor*).

D. Soorten die bij nader inzien waarschijnlijk slechts als synoniem van een aanverwante soort moeten worden beschouwd (3): *Puffinus atrodorsalis* (mogelijk een juveniele *P. lherminieri bailloni*), *Ducula constans* (wellicht gelijk aan *D. spilorrohoa*) en *Gerygone ruficauda* (waarschijnlijk verkeerd gedetermineerde *G. chrysogaster*).

E. Soorten die tegenwoordig waarschijnlijk niet meer in leven zijn (3): *Dromaius baudinianus* (laatste waarneming rond 1803), *Ara cubensis* (laatste exemplaar in 1864 bemachtigd), *Hypositta perdita* (gebaseerd op de twee laatst bekende exemplaren uit 1931). Deze laatste drie komen uiteraard niet in aanmerking voor toevoeging aan iemands persoonlijke waarnemingenlijst...

Opbouw van de lijst

In onderstaande lijst zijn alle nieuw beschreven soorten (142 in totaal) gerangschikt per jaar, chronologisch van 1980 tot en met 2000 (manuscript afgesloten per 17 september). Gemiddeld zijn dat er bijna zeven per jaar (zie figuur 1). Per jaar zijn de soorten gerangschikt overeenkomstig de wereldlijsten van Howard & Moore (1991 editie) en Walters (1997) en ook staan de Nederlandse¹ en wetenschappelijke naam vermeld, alsmede het land van herkomst/ontdekking. Het getal tussen haakjes achter elk jaar geeft het totaal aantal nieuw beschreven vogelsoorten voor dat jaar weer. De auteurs en publicatiegegevens van iedere soort zijn bewust weggelaten om het overzicht kort en leesbaar te houden.

¹ Grotendeels uit Roselaar (1991) en Walters (1997). Nieuwere namen moesten worden geïmproviseerd en zijn als zodanig gemerkt met een *.

A = fossiel (7); B = uniek (10); C = hybride (2); D = synoniem (3); E = uitgerooid (3).

1980 (5)

Winterstormvogeltje*	<i>Oceandroma cheimomnestes</i>	Guadalupe
Nebelinaglanstaartkolibrie	<i>Metallura odomae</i>	Peru
Grijsvleugelcotinga	<i>Tijuca condita</i> #B	Brazilië
Paynters Struikgors	<i>Atlapetes paynteri</i>	Peru
Vuilleumiers Honingkruiper*	<i>Diglossa vuilleumieri</i>	Colombia

Een vermeende kortvleugel (*Brachypteryx cryptica*) uit Arunachal Pradesh, India (Ripley, *JBNHS* 77: 1-5) bleek identiek te zijn aan *Trichastoma tickelli assamensis* (Sharpe) 1883 (Ripley, *JBNHS* 81: 700-701, 1984).

1981 (5)

Witkopbooteend	<i>Tachyeres leucocephalus</i>	Argentinië
Okinawa-ral	<i>Rallus okinawae</i>	Ryukyu Eilanden
Boschreewuil	<i>Otus marshalli</i>	Peru
Geelpothoningspeurder	<i>Melignomon eisentrauti</i>	Liberia
Tallmans Cotinga*	<i>Pipreola tallmanorum</i>	Peru

1982 (12)

Cox' Strandloper*	<i>Calidris paramelanotos</i> #C	Zuid-Australië
Maria Koepckes Schreewuil	<i>Otus koepckeae</i>	Peru
Rosse Schreewuil	<i>Otus pacificus</i>	Peru
Chillago-salangaan*	<i>Aerodramus chillagoensis</i>	Queensland
Rondonia-amazilia	<i>Amazilia rondoniae</i>	Brazilië
Bleeksnavelmierpitta	<i>Grallaria carrikeri</i>	Peru
Ash' Leeuwerik	<i>Mirafra ashi</i>	Somalia
Bosavi-elfje	<i>Malurus campbelli</i>	Nieuw-Guinea
Jambandu-Atlasvink*	<i>Vidua raricola</i>	Kameroen
Baka-Atlasvink*	<i>Vidua larvaticola</i>	Nigeria
Jos Plateau-Atlasvink*	<i>Vidua maryae</i>	Nigeria
Lufira-maskerwever	<i>Ploceus ruweti</i>	Dem. Rep. Congo

1983 (11)

Amsterdam-eilandalbatros	<i>Diomedea amsterdamensis</i>	Amsterdam Eiland
Junin-ral	<i>Laterallus tuerosi</i>	Peru
Merauke-kerkuil*	<i>Tyto calabyi</i>	Nieuw-Guinea
Prigogines Dwerguil	<i>Glaucidium albertinum</i>	Dem. Rep. Congo
Novaes' Bladspeurder	<i>Philydor novaesi</i>	Brazilië
Oranjebuikmiersluiper	<i>Terenura sicki</i>	Brazilië
Okerkapdwergmierpitta	<i>Grallaricula ochraceifrons</i>	Peru
Bougainville-zanger	<i>Cichlomis llanae</i>	Salomons Eilanden
Roodstaartmangrovezanger	<i>Gerygone ruficauda</i> #D	Queensland
Roodvleugelhoningszuiger	<i>Nectarinia rufipennis</i>	Tanzania
Eungella-honingeter	<i>Meliphaga hindwoodi</i>	Queensland

1984 (3)

Kangaroo Eiland-omoe	<i>Dromaius baudinianus</i> #BE	Kangaroo Eiland (Australië)
Timor-spoorkoekoek*	<i>Centropus mui</i> #B	Timor
Nimba-vliegenvanger	<i>Batis occulta</i>	Liberia

In de meest recente publicatie over ondermeer het geslacht *Batis* (Harris & Franklin 2000) wordt de Nimba-vliegenvanger beschouwd als ondersoort van de Fernando-Povliegenvanger (*Batis poeñsis*). Tevens wordt daarin de schrijfwijze *occulta* (in plaats van *occultus*) gehanteerd. Een nieuwe ondersoort van de Grote Fuut uit zuidelijk Argentinië en Chili (*Podiceps major navagi*) werd ook in 1984 beschreven.

1985 (6)

Cubaanse Ara*	<i>Ara cubensis</i> #E	Cuba
Alagoasmiersluiper*	<i>Myrmotherula snowi</i>	Brazilië
Eritrese Klifzwaluw	<i>Hirundo perdita</i> #B	Soedan
Liberiaanse Loofbuulbuul	<i>Phyllastrephus leucolepis</i>	Liberia
Inca-winterkoning	<i>Thryothorus eisenmanni</i>	Peru
Sandia-tangare	<i>Tangara meyerdeschauenseei</i>	Peru

1986 (3) Kaneekleurige Schreeuwuil Grijskeelmiersluiper Entebbe-wever	<i>Otus petersoni</i> <i>Herpsilochmus parkeri</i> <i>Ploceus victoriae</i>	Peru Peru Oeganda
1987 (6) Réunion-ibis* Kastanjebruine Mierpitta Langstaartlooftiran Yamdenu-struikzanger Sira-tangare Las Palmas-groenling*	<i>Borbonibis latipes</i> #A <i>Grallaria blakei</i> <i>Phylloscartes ceciliae</i> <i>Cettia carolinae</i> <i>Tangara phillipsi</i> <i>Carduelis triasi</i> #A	Réunion Peru Brazilië Tanimbar Eilanden (Indon.) Peru Canarische Eilanden
1988 (4) Tasmaanse Gent* El Oro-parkiet Rio de Janeiro-miersluiper Antioquia-looftiran	<i>Sula tasmani</i> #A <i>Pyrrhura orcesi</i> <i>Myrmotherula fluminensis</i> #BC <i>Phylloscartes lanyoni</i>	Lord Howe Eil. (Australië) Ecuador Brazilië Colombia
1989 (4) Kimberley-muskaatduif Kawalls Amazone Hoy's Schreeuwuil Bahia-tapaculo*	<i>Ducula constans</i> #D <i>Amazona kawalli</i> <i>Otus hoyi</i> <i>Scytalopus psychopompus</i>	West-Australië Brazilië Argentinië Brazilië
Twee nieuwe ondersoorten uit dit jaar betreffen de Roodstaartraafkakatoe uit Zuid Australië en Victoria (<i>Calyptorhynchus magnificus/banksii graptogyne</i>) en de Kortvleugelkarekiet uit de mangrovebossen rond de Rode Zee (<i>Acrocephalus baeticatus avicenniae</i>).		
1990 (9) Canarische Pijlstormvogel* Olsons Pijlstormvogel* Hardy's Dwerguil Louettes Nachtzwaluw Cipo-canastero Restinga-miersluiper* Peruaanse Miervogel Panay-boontimalia Kilombero-wever	<i>Puffinus holei</i> #A <i>Puffinus olsoni</i> #A <i>Glaucidium hardyi</i> <i>Caprimulgus prigoginei</i> #B <i>Asthenes luizae</i> <i>Formicivora littoralis</i> <i>Cercomacra manu</i> <i>Stachyris latistriata</i> <i>Ploceus burnieri</i>	Canarische Eilanden Canarische Eilanden Brazilië Dem. Rep. Congo Brazilië Brazilië Peru Filippijnen Tanzania
1991 (11) Amchitka-aalscholver Roviana-ral Amazoneparkiet Peruaanse Dwerguil Boliviaanse Dwerguil Lanyons Dikbekmiervogel Buuobarde-fiskaal Nepalese Sluiptimalia Klaag-graszanger Grote Vireo* Phillips' Vireo*	<i>Phalacrocorax kenyoni</i> #A <i>Rallus roviganae</i> <i>Nannopsittaca dachilleae</i> <i>Glaucidium peruanum</i> <i>Glaucidium bolivianum</i> <i>Clytoctantes atrogularis</i> #B <i>Laniarius liberatus</i> #B <i>Pnoepyga immaculata</i> <i>Cisticola dorsti</i> <i>Vireo gravis</i> <i>Vireo sympatrica</i>	Aleoeten Salomons Eilanden Peru Peru Argentinië Brazilië Somalia Nepal Tsjaad Mexico Mexico

Sibley & Monroe (1993) geven voor de beschrijving van Lanyons Dikbekmiervogel het jaartal 1990, maar nummer 4 van het *Wilson Bulletin* (jaargang 102, 1990) is pas op 15 januari 1991 verschenen. De ICZN-regels (International Commission on Zoological Nomenclature, uitgever van de *International Code of Zoological Nomenclature*, derde editie, 1985) (art. 21b) bepalen: 'The date of publication specified in a work is to be adopted as correct in the absence of evidence to the contrary' en bewijs van publicatie in 1990 is mij niet bekend.

Verder is in 1991 ook de naam *Libricurator harmansii* (Redactievogel, leefgebied Hawaii) gepubliceerd, in de Nederlandse uitgave van Christopher Miles Perrins' (1990) *The illustrated Encyclopedia of Birds of the World* (Roselaar 1991). Deze naam is echter door de hoofdredacteur, Gerard M.L. Harmans, bij wijze van grap tussengevoegd na de laatste correcties van de drukproeven en derhalve technisch gesproken slechts een *nomen nudum* en dus ongelidig als officiële naam.

Tenslotte is in 1991 ook nog een niet-vliegende Nieuw-Zeelandse rotswinterkoningssoort beschreven onder de naam *Dendroscansor decurvirostris* (Millener & Worthy 1991).

1992 (8)

Witvoorhoofdgerzwaluw	<i>Cypseloides storeri</i>	Mexico
Cundinamarca-mierpitta	<i>Grallaria kaestneri</i>	Colombia
Restinga-looftiran	<i>Phylloscartes kronei</i>	Brazilië
Limpopo-graszanger	<i>Cisticola taciturnus</i>	Mozambique
Szechwan-boszanger	<i>Phylloscopus sichuanensis</i>	China
Sillems Bergvink	<i>Leucosticte sillemi</i>	Tibet
Aroe-paradijskraai	<i>Phonygammus aruensis</i>	Aroe Eilanden (Indon.)
Diamonds Paradijskraai	<i>Phonygammus diamondi</i>	Nieuw-Guinea

De soort *Phylloscopus sichuanensis* is mogelijk identiek aan *P. (chloronotus) yunnanensis* La Touche 1922 (BBOC 43: 21).

In dit jaar zijn ook twee nieuwe ondersoorten beschreven, uit de Indische Oceaan-eilanden van de Grote Albatros (*Diomedea exulans gibsoni*), broedend op Marion (47° Z, 38° O) en Crozet (46° 27' Z, 52° O) en uit Ecuador van de Dunsnavelholengraver (*Geositta tenuirostris kalimayae*).

1993 (3)

Zusi's Zonnekolibrie	<i>Heliangelus zusii</i> #B	Colombia
Hainan-boszanger	<i>Phylloscopus hainanus</i>	Hainan
Vilcabamba-struikgors	<i>Atlapetes terborghi</i>	Peru

Een vierde naam die in 1993 is gepubliceerd (Anonymus 1993, bladzijde 40), *Empidonax pacificus* (Kustempid), is in feite een foutieve naam voor de Stille-Zuidzeehellingen-populatie van de Oeverfeetiran (*Empidonax difficilis*), thans verdeeld in Kustfeetiran *Empidonax difficilis* Baird 1858 en Ravijnfeetiran *Empidonax occidentalis* Nelson 1897 uit het binnenland (AOU 1998).

1994 (4)

Udzungwa-bospatrijs	<i>Xenoperdix udzungwensis</i>	Tanzania
Bahia-nachtzwaluw	<i>Chordeiles vielliardi</i>	Brazilië
Diadeemtapaculo	<i>Scytalopus schulenbergi</i>	Bolivia
Kastanjebuikcotinga	<i>Doliornis remseni</i>	Ecuador

1995 (8)

Maskarenen-pijlstormvogel	<i>Puffinus atrodorsalis</i> #D	Maskarenen
Nechisar-nachtzwaluw	<i>Caprimulgus solala</i> #B	Ethiopië
Parkers Dwerguil	<i>Glaucidium parkeri</i>	Ecuador
Brigida's Muispecht	<i>Hylexetastes brigidae</i>	Brazilië
Bahia-stekelstaart	<i>Synallaxis whitneyi</i>	Brazilië
Paraná-miervogel	<i>Stymphalornis acutirostris</i>	Brazilië
Bahia-looftiran	<i>Phylloscartes beckeri</i>	Brazilië
Emel-boszanger	<i>Phylloscopus emeiensis</i>	China

De soms voor 1995 als nieuw ontdekte soort genoemde Pinto's Tiranmanakin uit Brazilië (*Neopelma chrysolophum*) is in feite door Olivério Mário de Oliveira Pinto (11.3.1896-13.6.1981) al officieel beschreven in 1944 (als ondersoort van *aurifrons*), maar in 1995 door Whitney *et al* voorgesteld als aparte soort (Ararajuba 3: 43-53).

De in 1996 aangekondigde nieuwe soort *Synallaxis* uit de wouden van de Serra da Ouricana, Brazilië (Anonymus 1996) is waarschijnlijk dezelfde als *Synallaxis whitneyi*. Daarnaast is van de Bi Doup Berg, Vietnam nog een nieuwe ondersoort *nontimalia* beschreven (*Alcippe [ruficapilla (danisi)] bidoupsensis*, zie foto in Anonymus 1991), waar ook een zuidelijke populatie van Gekuijde Argusfazant *Rheinartia ocellata* werd ontdekt.

De broedplaats(en) van *Puffinus atrodorsalis* zijn volgens mij nog niet bekend, maar Sinclair & Langrand Birds of the Indian Ocean Islands, 1998, bladzijde 36) schrijven: 'It's breeding islands not known, but thought to be the Comoros [Grande Comore, Mohéli, Anjouan & Mayotte] and/or the Mascarenes [Réunion, Mauritius & Rodrigues].' Op het verspreidingskaartje staan de Seychellen [Mahé, Aride, Praslin & La Digue] niet als verspreidingsgebied weergegeven.

1996 (8)

Amsterdam Eilandsmient	<i>Anas marecula</i> #A	Amsterdam Eiland
Olivares' Smaragdcolibrie	<i>Chlorostilbon olivaresi</i>	Colombia
Acrobaatje	<i>Acrobatornis fonsecai</i>	Brazilië
Langstaartpieper	<i>Anthus longicaudatus</i>	Zuid-Afrika
Bluntschli's Vanga	<i>Hypositta perdita</i> #E	Madagascar
Cryptische Zanger	<i>Cryptosylvicola randrianasoloi</i>	Madagascar
Chocó-vireo	<i>Vireo masteri</i>	Colombia
Bleekbuiknon	<i>Lonchura pallidiventer</i>	Borneo

De Zuidwest-Colombiaanse *Vireo masteri* is vernoemd naar de hoofdsponsor van het habitatbeschermingsplan van de soort (Rio Nambi en Alto de Pisones Bossen): dr. Bernard F. Master.

1997 (11)

Dwergkikkerbek'	<i>Batrachostomus pygmaeus</i>	Filippijnen
Henricas Stekelstaart'	<i>Cranioleuca henricae</i>	Bolivia
Parkers Miervogel'	<i>Cercomacra parkeri</i>	Colombia
Chusquea-tapaculo'	<i>Scytalopus parkeri</i>	Ecuador
Chocó-tapaculo'	<i>Scytalopus chocoensis</i>	Ecuador
Robbins' Tapaculo'	<i>Scytalopus robbinsi</i>	Ecuador
Parkers Looftiran'	<i>Phylloscartes parkeri</i>	Peru
Traylor's Breedbek'tiran'	<i>Tolmomyias traylori</i>	Brazilië
Roodschoudervang	<i>Callicicus rufocarpalis</i>	Madagascar
Lina's Honingzuiger	<i>Aethopyga linaraborae</i>	Filippijnen
São Francisco-gors'	<i>Arremon franciscanus</i>	Brazilië

Een nieuwe ondersoort uit dit jaar betreft de Boeboekuil (*Ninox novaeseelandiae/boobook*) van het eiland Roti bij Timor (10° 50' Z, 123° O), die de naam *rotiensis* kreeg.

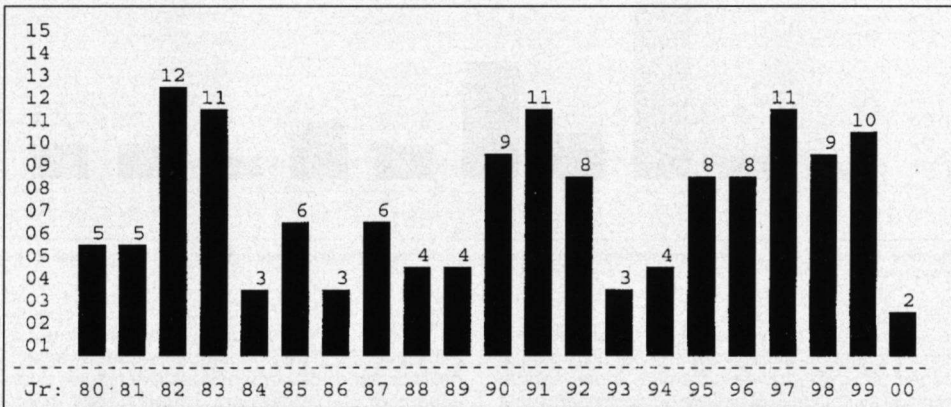
1998 (9)

Taloud-naaktoograf'	<i>Gymnocrex talaudensis</i>	Taloud Eilanden (Indonesië)
Taloud-waterhoen'	<i>Amaurornis magnirostris</i>	Taloud Eilanden (Indonesië)
Nicobarendwergooruil'	<i>Otus alius</i>	Nicobaren (India)
Collars Dwergooruil'	<i>Otus collari</i>	Sangihe Eilanden (Indonesië)
Mohéli-dwergooruil'	<i>Otus moheliensis</i>	Comoren Eilanden
Loreto-miersluiper'	<i>Herpsilochmus gentryi</i>	Peru
Curitiba-tapaculo'	<i>Scytalopus iraiensis</i>	Brazilië
Araripe-manakin'	<i>Antilophia bokermanni</i>	Brazilië
Jos Plateau-Amarant'	<i>Lagonosticta sanguinodorsalis</i>	Nigeria

De beschrijving van *Otus collari* (vernoemd naar Nigel J. Collar, *BirdLife International*) is gebaseerd op een oud vrouwelijk exemplaar in het Staatliches Naturhistorisches Museum in Braunschweig, verzameld op 2 januari 1887 door dr. C. Platen op Sangihe (circa 3° 30' N, 125° 30' O), tussen Mindanao, Filippijnen en Sulawesi, Indonesië. Andere exemplaren bevinden zich in Leiden (1866 & 1985) en Dresden (1871). Een andere "nieuwe" uil is *Basityto rummeli*, beschreven naar fossiele (Miocene) vondsten uit Duitsland. De naam *Antilophia bokermanni* is voor het eerst verschenen in een Brazilië-aans dagblad, maar of die publicatie geldig is in de zin van de ICZN-regels valt nog te betwijfelen. Verder is recent nog de naam *Hippolais magnioculi* (Bradshaw's Zanger) gepubliceerd door Peter de Knijff & Norman D. van Swelm (*British Birds* 91 (5): 190-191) voor een onbekende zanger, gevangen op de Maasvlakte, Rotterdam en mogelijk broedend in Kazachstan, maar nader onderzoek zal moeten uitwijzen of het hier slechts gaat om een afwijkende Fitis (*Phylloscopus trochilus*).

1999 (10)

Regenwouddwerguil'	<i>Glaucidium nubicola</i>	Ecuador
Kaneelvalkuil'	<i>Ninox ios</i>	Sulawesi (Indonesië)
Bruinrugmiersluiper'	<i>Myrmotherula fjeldsaai</i>	Ecuador
Jocotocomierpitta'	<i>Grallaria ridgelyi</i>	Ecuador
Sangha Akalat'	<i>Stiphornis sanghensis</i>	Centraal-Afrika
Ngoc Linh-lijstergaai'	<i>Garrulax ngoclinhensis</i>	Vietnam
Zwartkapstreepvleugel'	<i>Actinodura sodangorum</i>	Vietnam
Emei-goudoogboszanger'	<i>Seicercus omeiensis</i>	China
Oostelijke Goudoogboszanger'	<i>Seicercus soror</i>	China
Huancavelica-struikgors'	<i>Atlapetes melanops</i>	Peru

Figuur 1. Aantal beschreven vogelsoorten per jaar gedurende de 20½-jaarsperiode vanaf 1980.

De beschrijving (door maar liefst zes auteurs) van de Jocotocomierpitta (spreek uit Hocotoco) berust op een spectaculaire ontdekking in november 1997 en januari 1998, toen circa dertig exemplaren van deze relatief grote soort werden waargenomen. Het meest opvallend was hun witte koptekening en hun opmerkelijke geluid, dat het midden hield tussen een blaffende hond en een krassende uil (Anonymus 1998c).

De Afrikaanse Akalat of Lawaaimaker werd in november 1996 ontdekt in de Centraalafrikaanse Republiek en op het XXIIde Internationaal Ornithologisch Congres in Durban, Zuid-Afrika (16-22 augustus 1998) aangekondigd (Meijer 1998, Anonymus 1998b, Astor 1998).

Verder zijn er op Noordwest-Tenerife, Canarische Eilanden, skeletdelen gevonden uit het Laat Pleistoceen-Holoceen van de eerste niet-vliegende zangvogel buiten het Nieuw-Zeelandse gebied, inmiddels wetenschappelijk beschreven als Langpootgors' *Emberiza alcoveri* (Rando *et al*).

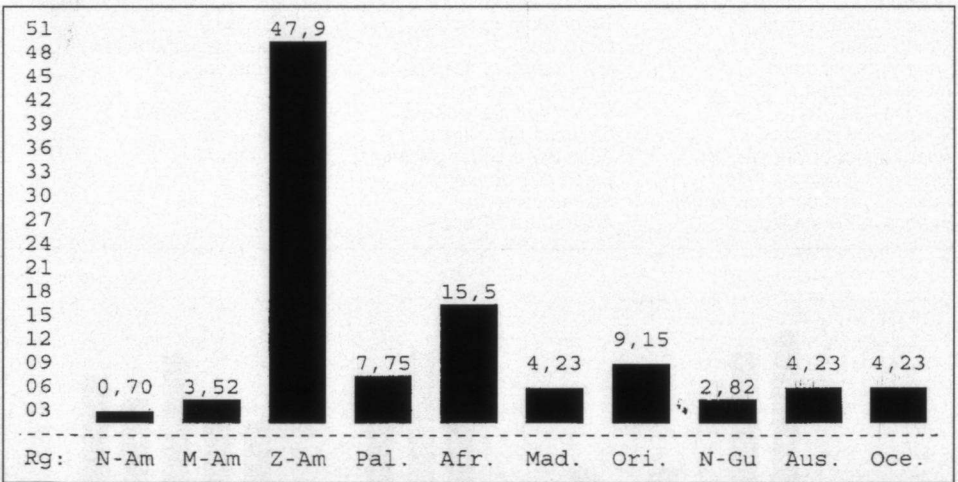
2000 (2)

Roodbandbaardvogel'	<i>Capito wallacei</i>	Peru
Taiwanstruikzanger'	<i>Bradypterus alishanensis</i>	Taiwan

Geografische spreiding

Naast de verdeling in categorieën en jaar van beschrijving, is het ook interessant om de geografische verspreiding te bestuderen. Van deze 142 vormen zijn er wereldwijd 26 soorten (circa 18%) ontdekt op kleine eilanden of eilandgroepen. Een nog andere benadering wijst uit dat bijna 48% in Zuid-Amerika is ontdekt, gevolgd door Afrika met circa 15,5%, Zuidoost-Azië met circa 9,2% en de Palearctische regio met nog eens circa 8%. De Madagascar, Australische en Oceanische regio's scoren elk ongeveer 4,2%, met de laatste drie regio's (Noord- & Midden-Amerika en Nieuw-Guinea) samen circa 7%. Een gedetailleerder overzicht is hieronder weergegeven (de getallen geven het aantal soorten weer, niet de percentages), alsmede in figuur 2.

1. Noord-Amerika (1): Aleoeten 1.
2. Midden-Amerika (5): Cuba 1, Guadalupe 1, Mexico 3.
3. Zuid-Amerika (68): Argentinië 3, Bolivia 2, Brazilië 24, Colombia 7, Ecuador 9, Peru 23.
4. Palearctisch gebied (11): Canarische Eilanden 3, China 4, Hainan 1, Nepal 1, Taiwan 1, Tibet 1.
5. Afrika (22): Centraalafrikaanse Republiek 1, Dem. Rep. Congo 3, Ethiopië 1, Kameroen 1, Liberia 3, Mozambique 1, Nigeria 3, Oeganda 1, Somalië 2, Soedan 1, Tanzania 3, Tsjaad 1, Zuid-Afrika 1.
6. Madagascar-Regio (6): Comoren Eilanden 1, Madagascar 3, Maskarenen 1, Réunion 1.
7. Oriëntaalse/Indomalayaanse-Regio (13): Borneo 1, Nicobaren 1, Filippijnen 3, Sangihe 1, Sulawesi 1, Talaud Eilanden 2, Tanimbar 1, Timor 1, Vietnam 2.
8. Nieuw-Guinese Regio (4): Aroe Archipel 1, Nieuw-Guinea 3.
9. Australië (6): Kangaroo Eiland 1, Queensland 3, Zuid-Australië 1, West-Australië 1.
10. Oceanië (6): Amsterdam Eiland 2, Lord Howe Eiland 1, Okinawa Eiland (Ryukyu-groep) 1, Salomons Eilanden 2.

Figuur 2. Verdeling van nieuw beschreven soorten per zoögeografische regio in percentages van het totaal aantal, zoals omschreven in dit artikel.

Epiloog

In aanvulling op de hierboven genoemde soorten zijn de volgende vijftien vormen (vier uit Amerika, negen uit Azië en twee uit Afrika) reeds aangekondigd als (mogelijke) nieuwe ontdekkingen, maar de juistheid van de voorlopige bevindingen wordt

nog nader onderzocht alvorens wordt overgegaan tot officiële wetenschappelijke beschrijving c.q. publicatie. De in de Podocarpus-wouden van zuidelijk Ecuador gevangen mogelijke nieuwe soort *canastero* uit het geslacht *Thripophaga* (Anonymus 1998a) bleek bij nader onderzoek waarschijn-

lijk een juveniele *Cinnycertheria* winterkoningsoort te zijn (R.A. de By pers. comm.).

1. *Centrocercus* sp. **Gunnison-waaierhoen**. De vermoedelijke soortstatus van de Gunnison-rivierdalpopulatie in West-Colorado, is voor het eerst gepresenteerd op een bijeenkomst van de Wilson Ornithological Society in 1995 (Braun & Young, abstracts van de bijeenkomst) en destijds benoemd als *Centrocercus minimus gunnisoni*. De wetenschappelijke naam van het Gunnison Waaierhoen (en de officiële publicatie daarvan) is echter omgeven met onduidelijkheid. In 1998 is als bijschrift bij een kleurenfoto op een boekomschlag de naam *Centrocercus minimus* gepubliceerd (Bradbury & Vehrencamp), welke inmiddels door de A.O.U. is geaccepteerd (A.O.U. 2000). De officiële beschrijving is echter gepland voor het december 2000 nummer van *The Wilson Bulletin*, jaargang 112 (Young et al.). Een gedetailleerd overzicht over deze nieuwe soort is ten slotte te vinden op internet <<http://www.western.edu/bio/young/gunnsng/gunnsng.htm>>.

2. *Lophophorus* sp. **Subansiri Glansfazant**. Tijdens een onderzoek op circa 3.900 m hoogte in het Lower Subansiri District, Arunachal Pradesh, India, zijn dertien exemplaren van een nieuwe fazant ontdekt. De vogels vertonen grote gelijkenis met Slaters Glansfazant, maar de mannetjes hadden een zuiver witte in plaats van kastanjebruine staart. Omdat het gebied op de grens tussen de verspreidingsgebieden van Slaters Glansfazant en Himalyaglansfazant ligt wordt een hybride populatie voorlopig echter nog niet uitgesloten (Anonymus 1999).

3. *Scolopax* sp. **Mindanao-houtsnip**. In februari 1993 zijn op de Katangladberg, Noord-Mindanao, Filippijnen, baltende houtsnippen waargenomen, waarbij Ben King erin slaagde om geluidsoptnamen te maken (kopie in het *National Sound Archive of the British Library*). Daaropvolgend zijn in januari-februari 1994 enkele individuen gezien en gefotografeerd door Björn Anderson. De vogels van Mindanao leken op de Obihoutsnip *Scolopax rochussenii* en de Celebeshoutsnip *Scolopax celebensis* (Harrap & Fisher) en Robert Kennedy, die momenteel werkzaam is aan de formele beschrijving, zou een exemplaar in zijn bezit hebben (R.A. de By, pers. comm.).

Een kleurenafbeelding is te vinden in Kennedy et al, waar de soort Bukidnon Woodcock wordt genoemd, naar de gelijknamige provincie op het eiland Mindanao. Tevens zijn van het eiland Luzon twee oude waarnemingen (1965 en 1969) bekend. 4. *Otus* sp. **Sumba-dwergooruil**. Een ongedetermineerde dwergooruil (*Otus*) is in 1991 waargenomen in de laaglanden van Nerip en nabij Lewa, Soenda, Indonesië. De roep verschilde van die van verwante Indonesische soorten, zodat ze nauwer verwant zouden kunnen zijn aan de Gekraagde Dwergooruil *Otus lempiji* (Linsley et al in voorbereiding in Coates & Bishop (1997) *A Guide to the Birds of Wallacea*, bladzijde 361).

5. *Otus* sp. **Perak-dwergooruil**. In 1975-1976 zijn op het kleine boomloze Indonesische rotseiland Pulau Perak (5° 43' Z, 99° 00' O, tussen Sumatra en Malakka) enkele onbekende dwergooruilen (samen met vier jongen) ontdekt. Nader onderzoek moet nog uitwijzen of het hier om een nieuwe soort

gaat (Wells).

6. *Ninox* sp. **Talaud-valkuil**. Een nieuwe soort valkuil (*Ninox*) zou zijn ontdekt op de Talaud Eilanden, Indonesië en een formele beschrijving wordt verwacht (WorldTwitch).

7. *Cnemotriccus* sp. **Olalla's Tiran**. In de droge bossen in Cordillera Cocapata, depto. Cochabamba, Bolivia (tussen 1.650 en 2.000 m) zijn in 1997 drie exemplaren van een onbekende tiran verzameld, die gelijkenis vertonen met exemplaren die in 1938 in depto. La Paz door A.M. Olalla zijn verzameld (Herzog et al 1999).

8. *Certhilauda* sp. Een nieuwe Afrikaanse soort leeuwerik is aangekondigd door dr. Phil Hockey van het Percy Fitzpatrick Institute of African Ornithology, Kaapstad, Zuid-Afrika (Anonymus 1998d).

9. *Cisticola* sp. Een nieuwe graszanger voor Afrika is eveneens gemeld door dr. Phil Hockey van het Percy Fitzpatrick Institute of African Ornithology, Kaapstad, Zuid-Afrika (Anonymus 1998d).

10. *Polioptila maranonica* **Marañon-muggenvanger**. De naam *maranonica* is gebruikt door zowel Sibley (1996) als Clements (2000) voor de populatie uit de semi-aride delen van de bovenvallei van de Marañón Rivier, van Piura zuidelijk tot Lima, Noordwest-Peru. In deze populatie lijkt *Dimorphismus sexualis* volledig te ontbreken en bovendien verschillen ze vocaal van *plumbea*. De vogels zouden identiek kunnen zijn aan *Polioptila nigriceps maior*, oorspronkelijk in 1900 beschreven door Hellmayr (Peters, deel 10 (1964): 453) en thans beschouwd als ondersoort van *Polioptila plumbea* (Ridgely & Tudor).

11. *Ficedula cyornis* sp. **Lore Lindu Vliegenvanger**. Drie exemplaren van een waarschijnlijk nieuwe soort zijn in 1997 gemeld vanaf twee lokaties in het Lore Lindu Natuurpark op Sulawesi, Indonesië (Anonymus 1998a).

12. *Garrulax* sp. **Kon Tum Lijstergaai**. Tijdens veldonderzoek op de Kon Ka Kinh Berg in het gelijknamige natuurgebied in de Kon Tum Provincie, Vietnam, is een nieuwe soort lijstergaai (*Garrulax*) ontdekt, waarvoor een beschrijving door de BirdLife staf in voorbereiding is (Anonymus 2000). De soort lijkt enige gelijkenis te vertonen met de Roodkinlijstergaai *Garrulax rufogularis*.

13. *Zosterops* sp. **Vanikoro-brilvogel**. In November 1993 zijn vier exemplaren van een mogelijk nieuwe soort brilvogel ontdekt op de Vanikoro [=Vanokolo] Eilanden (circa 122° Z, 167° O) in de Santa Cruz Archipel, zuidelijke Salomons Eilanden (Anonymus 1994).

14. *Lonchura* sp. **Stipflanknon**. Een beschrijving en gekleurde plaat van het unieke vrouwelijke exemplaar, mogelijk een in gevangenschap gekweekte hybride van Bandjarmasin, zuidelijk Borneo, is inmiddels gepubliceerd (Restall 1996), maar een formele beschrijving ontbreekt nog.

15. *Diglossa* sp. **Pujiyani Honingkruiper**. Paren van een geheel zwarte honingkruiper zijn in mei 1997 gezien in de vochtige Boliviaanse Pujiyani Bossen tussen 2.700 en 3.100 m (Herzog et al 1999).

Nadere gegevens over deze vijftien vormen ontbreken voorlopig nog, zodat ik de lezers uitnodig nieuwe gegevens aan mij door te geven (via onderstaand adres), evenals mogelijke aanvullingen en/of correcties op de rest van het artikel.

Dankwoord

Mijn bijzondere dank gaat uit naar Norbert Bahr uit Duitsland, mijn landgenoot Rolf A. de By en John Penhallurick uit Australië voor het leveren van belangrijke informatie met betrekking tot een aantal nieuwe soorten. Verder dank ik Peter Meijer, Jaap Taapken en Wim Smeets voor hun bijdrage aan de totstandkoming en publicatie van dit artikel.

- Oscar van Rootselaar, p/a Ornithologisch Studie Centrum voor Avifaunistische Raadpleging (O.S.C.A.R.), Eekwal 15, 6871 LT Renkum, e-mail: Oscar.vanRootselaar@bureau.dpw.wau.nl.

LITERATUUR:

- Anonymus (1991):** World Roundup: More exciting news from Vietnam. *World Birdwatch* 13 (3): 4.
- Anonymus (1993):** Förslag till svensk lista över holarktisk fåglar, del 3: Tyranner och Pungmesar. *Vår Fågelvärld* 52 (7): 40-43.
- Anonymus (1994):** World news: Solomon Islands. *Birding World* 7 (8): 311.
- Anonymus (1996):** Taxonomic Round-up: A new species of *Phylloscartes* (Tyrannidae) from the mountains of southern Bahia, Brazil. *Cotinga* 5: 11.
- Anonymus (1998a):** World News: Bolivia, Brazil, Ecuador, Indonesia & Nigeria. *Birding World* 11 (7): 258.
- Anonymus (1998b):** World News: Brazil, Central African Republic, Comoros Islands, India, Indonesia & Peru. *Birding World* 11 (12): 458.
- Anonymus (1998c):** News Release: Academy scientist discovers one of the largest birds found in the last fifty years. <http://www.acnatsci.org/press/ridgely/newbird.html>.
- Anonymus (1998d):** Scientists discover new robin in Central African Republic (Other possible new birds seen). <http://europe.cnn.com/TECH/science/9808/22/new.bird.ap>.
- Anonymus (1999):** New monal from Arunachal Pradesh. *World Birdwatch* 21 (2): 6.
- Anonymus (2000, 21 augustus):** Vietnam: Species. <http://www.wing-wbjsj.or.jp/~vietnam/spec/spec001.htm>.
- A.O.U./American Ornithologists' Union (1998):** *Check-list of North American Birds*, 7de editie. American Ornithologists' Union, Washington, D.C.: 397-398.
- A.O.U./American Ornithologists' Union (2000):** Forty-second supplement to the American Ornithologists' Union Check-list of North American Birds. *The Auk* 117 (3): 847-858.
- Astor, M. (1998):** New Robin Species Found. <http://abcnews.go.com/sections/science/DailyNews/robin980821.html>.
- Bradbury, J.W. & S.L. Vehrencamp (1998):** *Principles of Animal Communication*. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc., Publishers: voorpagina en bladzijden iv & 770.
- Braun, C.E. & J.R. Young (1995):** A new species of Sage Grouse in Colorado. Abstract No. 23 in Joint Meeting of the Wilson Ornithological Society and the Virginia Society of Ornithology, 4-7 May 1995, Williamsburg, Virginia.
- By, R.A. de (1999, 8 April):** *Recently described bird species*. InterNet-site <http://www.itc.nl/~deby/SM/NewSpecies.html>.
- Clements, J.F. (2000):** *Birds of the World: A Checklist* (vijfde editie) Pica Press, Mountfield: 455.
- Harrap, S. & T. Fisher (1994):** To the editor: A mystery woodcock in the Philippines. *OBC-Bulletin* 19: 54-56.
- Harris, T. & K. Franklin (2000):** *Shrikes & Bush-shrikes*. Christopher Helm, London: 317-318.
- Hazevoet, C.J. (1994)** Species concepts and systematics. *Dutch Birding* 16 (3): 111-116.
- Herzog, S.K., J. Fieldså, M. Kessler & J.A. Balderrama (1999):** Ornithological surveys in the Cordillera Cocapata, depto. Cochabamba, Bolivia, a transition zone between humid and dry intermontane Andean habitats. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 119 (3): 162-176.
- Howard, R. & A. Moore (1991):** *A Complete Checklist of the Birds of the World*, 2de editie. Academic Press, Londen.
- Meijer, P.C. (1998)** Vogels kijken langs de digitale snelweg 11.2. *Het Vogeljaar* 46 (5): 214.
- Millener, P.R. & T.H. Worthy (1991):** Contribution to New Zealand's Late Quaternary avifauna. II: *Dendroscansor decurvirostris*, a new genus and species of wren (Aves: Acanthisittidae). *J. Roy. Soc. New Zealand* 21: 179-200.
- Peters, J.L. (1931-1987):** *Check-list of Birds of the World*, 15 delen + index. Harvard University Press & Museum of Comparative Zoology, Cambridge, Massachusetts.
- Rando, J.C., M. López & B. Seguí (1999):** A new species of extinct flightless passerine (Emberizidae: *Emberiza*) from the Canary Islands. *The Condor* 101 (1): 1-13.
- Restall, R. (1996):** *Munias and Mannikins*. Pica Press, Mountfield: 93-94, pl. 5, fig. 12 & pl. 30.
- Ridgely, R. & G. Tudor (1989-1994):** *The Birds of South America, Vol. 1: The Oscine Passerines*. Oxford University Press, Oxford: 102.
- Roselaar, C.S. (1991):** *Lijst van ale vogelsoorten van de wereld*. Bladzijden 366-412 in Perrins, C.M. (1991): *Geïllustreerde Encyclopedie van de Vogels: een compleet overzicht van alle vogelsoorten van de wereld*. M & P Uitgeverij, Weert: 403.
- Rootselaar, O. van (1999):** Usia lajeja maailmalle 1980-1998 [New species discovered in 1980-1998]. *Bongari* 13 (1,1999): 10-14.
- Sangster, G. (1999)** DB Actueel: New species of brush-finch; New species of laughingthrush. *Dutch Birding* 21 (2): 127-128
- Sibley, C.G. (1996)** *Birds of the World* (Versie 2.0). Santa Rosa, California: C.G. Sibley [<http://www.birding.com/sibbow.htm>].
- Sibley, C.G. & B.L. Monroe, Jr. (1990):** *Distribution and Taxonomy of Birds of the World*. Yale University Press, New Haven & Londen.
- Sibley, C.G. & B.L. Monroe, Jr. (1993):** *A Supplement to Distribution and Taxonomy of Birds of the World*. Yale University Press, New Haven & Londen.
- Vuilleumier, F., M. LeCroy & E. Mayr (1992):** New species of birds described from 1981 to 1990. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 112A: 267-309.
- Walters, M. (1997):** *Complete checklist Vogels van de wereld*. B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, Baarn.
- Wells, David (1999):** *The Birds of the Thai-Malay Peninsula*. Academic Press, Londen: bladzijde 416, plaat 52, figuur 3.
- WorldTwitch (17-02-1999):** Finding Rare Birds Around the World: Indonesia. <http://www.geocities.com/RainForest/Vines/9684/>, p. 7.
- Young, J.R., C.E. Braun, S.J. Oyler-McCance, T.W. Quinn & J.W. Hupp (In voorbereiding [december 2000]):** A new species of Sage-Grouse from Southwestern Colorado. *The Wilson Bulletin* 112 (4): ?.